

Jak číst naši vědeckou mapu

**MARTIN
RYCHLÍK**
redaktor LN

A nezbudovali jsme těch výzkumných středisek trochu moc? Tak se táží politici, byznysmeni, vědci, ale už i široká veřejnost, která se obává, zda nebude muset v dalších letech dopláctet na přebytké laboratoře... Málokdo však občanům na tyto dotazy odpovídá, bohužel. Prý je na to „ještě moc brzy“, „uvidí se“, leckde byly „projekty zpožděny“, ale „indikátory jsou plněny“ atd.

Přes veškerá zjednodušení a rizika, která z našeho přehledu plynou, se LN rozhodly čtenářům podruhé nabídnout přehlednou mapu Česka (*strana 4*), na které je vyznačeno všech 48 výzkumných center, na něž putovalo čtyřicet miliard z operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace (OP VaVpI). Podle původních regulí se ale nesměla zapojit „bohatá“ metropole, takže jen kousek za cedulí Praha vyrostla veliká střediska jako superlaser ELI, BIOCEV nebo SUSEN.

Mezinárodně sdělným kritériem, jímž se měří kvalita základního výzkumu, bývá publikační výkon a citace. Jak u jednotlivců, tak celých institucí. Pro naši mapu jsme proto jako JEDEN z možných ukazatelů, kam asi centra na počátku roku 2016 směřují, zvolili údaje z databáze *Web of Science*. I s možnou výtkou dotčených ústavů, že mají třeba i 31 článků, a ne jen 28; přesnější zpracování je nad redakční síly. Nebylo by ani fér zapsané hodnoty absolutizovat, desítky ci-

Bez zajímavosti není, že tři středně velká centra z Olomouce patří mezi šest publikačně nejčilejších – po přepočtu Hanáci dodávají z celkové sumy nových center 23,7 procenta článků a 45,7 procenta citací!

”

tačí v medicíně mají jinou „hodnotu“ než psychiatrická studie. Některá centra navíc jdou spíše vsříc aplikovanému výzkumu, kde se cení patenty, prototypy. Záměrně tak nikoho neskandalizujeme, nepeskujeme – nehledáme jakoby „horší“.

Každopádně: i počty článků leccos nepovídají. Bez nadsázky už nyní dokládají, že střediska jako pětimiliardový CEITEC nebo olomoucké RCPTM se budou moci ve svých žádostech o veliké granty – ať již domácí, nebo unijní – opřít o skutečný výzkum, který má ve světě ohlas. A na druhé straně je varování, že výmluvy nemožnou nahradit o opravdické bádání...

S daty získanými z respektované databáze *Web of Science* se dá pracovat. Pohrávat si. Dalo by se i spočítat, kde se vložená eura „nejlépe“ přetavila do studií a poznatků; bez zajímavosti není ani to, že tři středně velká centra z Olomouce patří mezi šest publikačně nejčilejších – po přepočtu Hanáci dodávají z celkové sumy nových center 23,7 procenta článků a 45,7 procenta citací! Větší poměr studií (41,5 procenta) zajišťuje jen Brno se čtrnácti ústavy, ale zase s menším podílem citací.

Analýza, proč tomu tak je, kde co funguje a kde ne, však přesahuje rámec novin. Je na politikách. „Z OP VaVpI nakonec nedočerpáme 1,72 miliardy korun. Stav čerpání je 96,48 procenta,“ řekla LN ministryně školství Kateřina Valachová (ČSSD). Nakonec to není takový průšvih, jaký se v Dobešových a Chládkových dobách očekával. Ale: ano, center vzniklo až moc. Z takzvaného zásobníku, pod čarou, se jich nahoru nemuselo vytáhnout tolik. A větší částky měly jít těm silným, kteří se budou umět o sebe i postarat.